

СЛАВА ВЕЛИКОМУ ЖОВТНЮ!

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДИНАЙТЕСЯ! Рік видання XXXII

За наукові КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордену Трудового Червоного Прапора
державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 27 (872)

7 листопада 1966 р.

Ціна 2 коп.

РАДІСНЕ СВЯТО

НАШЕ чудесне місто-герой, як і вся Радянська Батьківщина, в святковому вбранні. Урочисто і радісно радянський народ відзначає 49-і роковини Великої Жовтневої соціалістичної революції, яка відкрила нову еру в історії людства — еру краху капіталізму і утвердження комунізму.

Славні роковини Великого Жовтня ми зустрічаємо в обстановці великого піднесення трудового ентузіазму. Кожна радянська людина, втілюючи в життя рішення XXIII з'їзду КПРС, п'ятирічний план, прагне зробити нашу країну ще могутнішою, наблизити торжество комунізму.

Свій вклад в цю велику всенародну справу вносить і колектив нашого орденоносного університету. Чимало наших вчених провадять дослідження, які мають велике народногосподарське значення. Результати багатьох з них вже впроваджено чи впроваджуються у промислове виробництво і сільське господарство.

Ведуть наші вчені і велику

науково-освітню роботу. Вони виїжджають на заводи і фабрики, в райони Одеської області, несучи знання в маси.

Цієї осені добре попрацювали на соціалістичних полях студенти університету, надавши трудівникам сільського господарства велику допомогу у збиранні врожаю. А зараз студенти старанно оволодівають знаннями, готуються стати висококваліфікованими спеціалістами.

Сьогодні колектив нашого університету вілється в святкові колони і знову продемонструє своє прагнення новими хорошими ділами на благо Батьківщини зустріти славний ювілей — 50-річчя Радянської влади.

Слава великому радянському народові — доблесному будівникові комунізму, мужньому борцеві за свободу, мир і щастя всіх людей на землі!

Хай живе Союз Радянських Соціалістичних Республік!

Хай живе створена Леніним славна Комуністична партія Радянського Союзу!

ДОРОГІ ДРУЗИ!

СЬОГОДНІ—всенародне свято. Сьогодні на вулиці та площі міст і сіл вийдуть радянські люди, щоб ознаменувати 49-у річницю Великої Жовтня. Вони продемонструють свою беззавітну відданість справі партії Леніна. Вони розкажуть про те, що зробили за рік.

А 49-й рік Радянської влади був справді знаменним. Відбувся XXIII з'їзд нашої рідної Комуністичної партії. Його історичні рішення яскравим прожектором освітили шлях нашої країни вперед. Радянські люди зустріли ці рішення з гарячим схваленням. З невичерпною енергією втілюють вони в життя п'ятирічний план.

Плодотворним був цей рік і для нашого університету. Виросли успіхи колективу в учбовій і науковій роботі. Але попереду великі і нові діла. І нам потрібно з честю вирішити їх, щоб гідно ознаменувати 50-річчя Радянської влади.

Дорогі друзі, вчені, студенти, викладачі і співробітники університету! Сердечно поздоровляємо Вас з 49-ми роковинами Великої Жовтневої соціалістичної революції. Бажаємо вам нових успіхів в навчанні, в творчій праці і особистого щастя.

РЕКТОРАТ, ПАРТКОМ, КОМІТЕТ ЛКСМУ, ПРОФКОМ.

УРОЧИСТИЙ ВЕЧІР

НАПЕРЕДОДНІ Жовтневих свят, 4 листопада 1966 року, приміщення українського театру заповнили вчені, викладачі, студенти і співробітники нашого університету. Вони прийшли сюди на урочистий вечір, присвячений 49-м роковинам Великої Жовтневої соціалістичної революції.

З доповіддю про славну річницю Великої Жовтня виступив секретар парткому університету Л. Х. Калуст'ян.

Після урочистої частини для учасників вечора було дано великий концерт силами акторів міста і художньої самодіяльності.

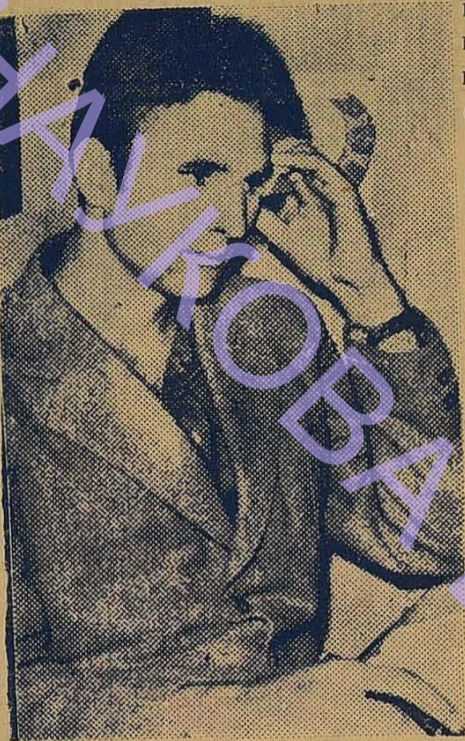
ХАЙ ЖИВУТЬ 49-і РОКОВИНИ

ВЕЛИКОЇ ЖОВТНЕВОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ!

ЮНАКИ І ДІВЧАТА! НАПОЛЕГЛИВО ОВОЛОДІВАЙТЕ ЗНАННЯ-МИ, ВЧІТЬСЯ ПРАЦЮВАТИ І ЖИТИ ПО-КОМУНІСТИЧНОМУ! ХАЙ ЖИВЕ СЛАВНА РАДЯНСЬКА МОЛОДЬ!

(Із Закликів ЦК КПРС до 49-х роковин Великої Жовтневої соціалістичної революції).

ДУША КОЛЕКТИВУ

Кожного разу, коли мені доводиться говорити про Віктора Миндру, я з особливою приємністю згадую той незабутній літній день, коли вперше опинився в головному корпусі університету — здавав документи приймальної комісії. Серед всіх абітурієнтів на філологічний (а їх було чимало) виділявся високий, підтягнутий сержант в окулярах.

— Ти на українське відділення?

— Так, — відповів я.

— Тоді нам по дорозі, — усміхнувся Віктор (знайомство відбулось тут же) і став до черги.

А потім ми разом склали вступні іспити. І разом стали студентами.

...Переді мною лежить сніженька книжечка. Це «залікова» Віктора. Сторінки за перший курс заповнені. Всі заліки складені, з восьми іспитів «добре» і тільки з одного «задовільно». І внизу: «Переведений на другий курс».

Так, Миндра вже другокурник... Я напружую пам'ять і запитую себе: «Що ж дав Віктору рік навчання в університеті?»

На перших же зборах його обрали старостою курсу. Найперше завдання було — згуртувати колектив, зробити так, щоб на курсі всі ветигали, щоб панував дух товарищескості і взаємодопомоги. І Віктор разом з комсоргом Валею Гайдаш зумів зробити це. Особли-

во сприяло його вмиле керівництво нашою роботою в колгоспі, де Віктор проявив себе справжнім організатором. Але головна подія в житті Віктора Миндри-першокурсника — це те, що він став комуністом. Принциповість, вимогливість і в той же час тонке розуміння людей — ось риси, що характеризують Віктора як комуніста. Саме слово «комуніст» він розуміє не як звання, а як обов'язок служити людям, бути прикладом для інших, бути попереду. А звідси — повага і пошана, звідси і авторитет.

Користуючись нагодою, передаю нашому старості щире поздоровлення товаришів з 49-м Радянським Жовтнем і побажання далішніх успіхів у навчанні і роботі.

С. МЕФODOVСЬКИЙ,
студент другого курсу філологічного факультету.

ЧЕРВОНІ ВІТРИЛА

І знову

На крилах пісень
Злітає планета мила.
Красива вона в цей день.

Над нею —

Червоні вітрила.

Так радісно сонце встає,

Співають вітри

Привітні,

І Жовтень

Усім подає

Фанфари свої побідні.

Все більше.

Все більше

Вітрил,

Аж небо од них червоне,

Земля набирається сил,

І хто їй

У тім забороне!

Напнулися вітрила усі

Від наших

Вітрів-перегонців.

Здається,

Планета з осі

Зірветься,

Щоб мчати до Сонця.

П. НАДУТИК.

ТАК МИ ЖИВЕМО

Наша Батьківщина святкує 49-і роковини Радянської влади. Радянська влада — це ми всі, це наші думи, наша праця, наші надії. І ми не можемо, вступаючи в ювілейний — 50-рік існування нашої держави, не оглянутися на свою роботу, на те, як ми живемо сьогодні, як будемо жити завтра.

Наше головне студентське завдання — сумлінно вчитись, брати активну участь в громадському житті. Вести нас по цьому шляху повинна комсомольська організація.

Саме так і робить організація ЛКСМУ нашого факультету іноземних мов.

У нас багато комсомольців. Більшість з них добре вчиться. Це — заслуга і академічного комсомольського організації. Правда, є у нас ще боржники. Але їм допомагають товариші і, думається, вони зуміють у найближчий час стати врівень з однокурсниками.

Чимало робить і наш побутовий сектор. Він працює в тісному контакті зі студентами гуртожитку № 3, де мешкають студенти факультету. Завдяки цьому наші студенти завжди дотримуються правил соціалістичного співжиття.

Роботу нашої комсомольської організації вміло скеровує секретар бюро ЛКСМУ факультету Саша Менушкін. І де тільки береться в нього час і добре вчитись, і встигати туди, де більше потрібна його допомога, його порада.

Свято Великого Жовтня молоді нашого факультету зустрічає переповнена прагненням ознаменувати 50-річчя Радянської влади високою успішністю в навчанні, новими хорошими комсомольськими ділами.

Л. МУНТІАН.

На знімку: секретар КСМ бюро факультету іноземних мов, О. Менушкін бесідує зі студенткою Л. Жосул.

На підпрактиці в школі № 50. Урок з хімії в X класі веде студент В. Самойленко (в центрі).

НАШ ТОВАРИШ

Він прийшов до нас на факультет не зі шкільної лави. За його плечима був уже деякий життєвий досвід. Він прийшов до нас в солдатській гімнастерці, з партійним квитком в кишені.

Зараз В. Барладяну на другому курсі. Досвідчений солдат, він в науках ще новобранець. Але наполегливість, з якою він іде до знань, старанність, з якою він навчається — запорука того, що мета, поставлена ним перед вступом до університету, буде досягнута.

С. КУЧМА.

Одного разу мені довелося побувати на диспуті, присвяченому проблемам спадкоємності. Виступав штатний оратор, своєрідний масовик-вітвіник. Скажу зразу, що дискусії не вийшло. Справа в тому, що юнаків і дівчат на цей вечір звабили програмою, де другим пунктом значилися ігри, танці, конкурси.

Джаз-оркестр заграє чарльстон, а штатний масовик заточить з трибуни:

— Товариші, чи знаєте ви що чарльстон був модним і в двадцять роки? Ось вам наочний приклад живучої спадкоємності. Ми перейняли від наших предків чарльстон...

Оратора ніхто не слухав. Всі були захоплені ритмом танця. Ні, неправда, чарльстон — це

СПАДКОЄМНІСТЬ

не спадкоємність. Це не приклад переняття традиції. Це просто данина моді. І ті, хто танцював, це розуміли. Не розумів, мабуть, лише масовик-вітвіник.

Після цього диспуту я вперше серйозно замислився над словом «спадкоємність». Що це таке? Чи існує вона? І почав міркувати.

До пори, до часу слово це було для мене незрозумілим і загадковим. Ні, я не рився в тлумачних словниках, намагаючись знайти його значення. Не пам'ятаю, і в якому віці вперше почув це слово: може і в п'ять, а може в десять. Але зрозумів я його в свої двадцять. Зовсім недавно. В той самий день, коли старші дозволили мені поритися в паперах, годивитися сімейний архів.

Котрий уже раз за ці дні перечитую фронтві листи батька. Котрий уже раз з неопоясаним трепетом і хвилюванням

відкриваю червону коробочку з орденом Леніна. Це сама історія, відлита в металі.

По маленьких крапельках вбираєш в себе те, що стало історією: грізні дні сімнадцятого року, Волочаївські дні, Західний фронт... Ти зазриш своєму батькові, дядові. Ти зазриш тим, хто творив історію. Але ти не лише зазриш. Ти ще в думках клянешся. І в ці хвилини роздумів ти не лише вбираєш в себе знання з історії. Ти вбираєш в себе і переконання. І від того, які вони, і скільки ти їх вбереш в себе, залежить багато.

Спадкоємність... Ні, це не парадне слово. Це слово не для високих трибун, це і не слово для щоденного тріпання. Для мене воно стало святом, інтимним в певному смислі. Про спадкоємність я думаю над роботами Маркса, Леніна. Про спадкоємність я думаю на лекціях з історії партії. Про спад-

коємність я думаю, перечитуючи фронтві листи батька, Указ Президії Верховної Ради СРСР про нагородження мого діда орденом Леніна.

Так, для мене спадкоємність — це спаяні воедино мій дід, батько і я. Все ми разом — сила, переконання, якщо хочете. Без батька, без діда я, нуль без пальчик. Міркуйте самі.

В сімнадцятому мій дід був в особистій охороні Володимира Ілліча. І хто знає, що було б, коли б він, його друзі зімкнули очі хоча б на хвилину?

В сорок другому солдатський обов'язок покликав батька в окопи під Москвою, мокнути в лісових болотах Білорусії. Він керчився від болю на операційному столі польового госпітально у Великих Луках. Він залишився інвалідом. А якщо б не він, не його товариші, був би тоді Західний фронт?

В армійському кисеті батька я знайшов Гімн Радянського Союзу. Його співали там, на Західному. Сьогодні слухаю його я, мої друзі. Ця пісня

ПРАЦІВНИКИ НАУКИ І ВИЩИХ УЧБОВИХ ЗАКЛАДІВ!

БОРІТЬСЯ ЗА ДАЛЬШИЙ РОЗКВІТ НАУКИ, ЗА ТЕХНІЧНИЙ ПРОГРЕС! ЗМІЦНЮЙТЕ ЗВ'ЯЗКИ НАУКИ З ВИРОБНИЦТВОМ! ГОТУЙТЕ СПЕЦІАЛІСТІВ, ГІДНИХ ЕПОХИ КОМУНІЗМУ! (Із Закликів ЦК КПРС до 49-х роковин Великої Жовтневої соціалістичної революції).

РОКИ ПРАЦІ

Багато років зв'язує Параску Іванівну Дмитрашко з нашим університетом. Багато років віддано багатогранній діяльності — науковій, педагогічній, громадській. На біологічному факультеті добре знають Параску Іванівну і як вченого, і як невтомного громадського діяча, яка була секретарем партбюро факультету... Щойно пролунав дзвінок. Закінчилась лекція з дарвінізму у четверокурсників, яку читала їм доцент П. І. Дмитрашко. Замислена виходить з аудиторії Параска Іванівна. Попереду ще багато справ. Треба поїхати в школу, де проходили стажерську практику майбутні вчителі біології (вона керувала нею), а потім — організувати поїздку до Херсона, куди вони мусять завести коріння сіди багаторічної...

До речі, про сіду. Питанням вирощення її Параска Іванівна займається давно. В 1964 році було затверджено госпдоговірну тему. Спочатку з Чорномор-

ським раднаргоспом, а тепер — з трестом Української паперової промисловості.

Про сіду та її користь для народного господарства Параска Іванівна говорить з захопленням. Видно, що вона займається не тільки виконанням госпдоговірної тематики, а що це справа, в яку вона вкладає душу, любить, яка захопила її.

— До цього часу Херсонський целюлозний завод виготовляв продукцію з очерету, — розповідає П. І. Дмитрашко, — але його мало і заводу доводилось довозити деревину з Півночі. А це дорого, та й ускладнює справу. Ми вирішили допомогти заводу. Дати йому сировину — сіду, яка вирощуватиметься в наших умовах. Осві в цьому році поблизу заводу ми посадимо півгектара сіди...

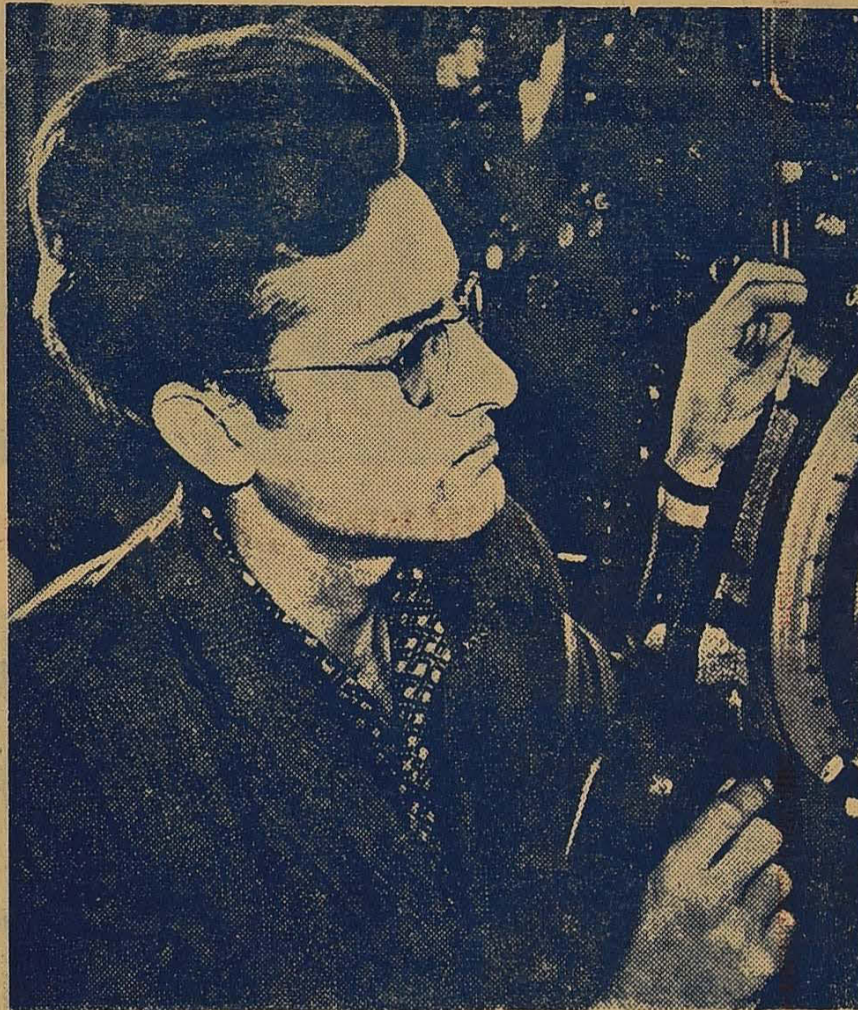
Сіда приносить чималу користь як для сільського господарства, так і для промисловості. В сільському господарстві вона може використовуватись як корм: навесні — зелений, восени — як силос, а також для виготовлення канатів (повністю замінює однорічну коноплю). А для промисловості — як целюлоза.

Розповідає Параска Іванівна і про перевагу целюлози з сіди над целюлозою з очерету.

Так, робиться важлива справа. Справа, яка вимагає багато енергії, а головне — любові. А її у Параски Іванівни не позичати.

Побажаємо ж П. І. Дмитрашко в ці святкові дні щонайкращих успіхів у її невтомній праці, праці науковця, педагога і громадського діяча...

Л. ШВИДЧЕНКО.

ШЛЯХ У НАУКУ

вав Сергій Контуш з повною віддачею сил. Але відчував: не вистачає знань. І тоді вступив він до аспірантури.

Три роки тривало навчання і наполеглива робота над сучасними методами дослідження аерозолей. Робота, яка дещо більше року тому завершилась успішним захистом дисертації на здобуття вченого ступеню кандидата фізико-математичних наук.

Молодий вчений продовжує дослідження. Він активно і плідно брав участь у розробці госпдоговірної теми, а зараз шукає підступів до проблеми штучного дощування.

І вся ця робота у нього вміло поєднується з викладацькою діяльністю.

Нерідко молодий вчений, старший викладач кафедри теплофізики Сергій Михайлович Контуш виступає перед робітничою аудиторією, перед воїнами Одеського гарнізону. Він розповідає своїм слухачам про найновіші досягнення вітчизняної науки, несе знання в маси.

Нелегкий шлях в науку. Але хочеться вірити, що Сергій Михайлович Контуш не зверне з нього, буде прагнути до нових успіхів в своїй творчій праці.

НА ЗНІМКУ: молодий вчений С. М. КОНТУШ за роботою в лабораторії.

НА НАШІЙ ЗЕМЛІ

Полудень скоро віку буде. З часу, як вдирив залп «Аврори». Які віки страждали в горі. З того часу в країні нашій у небуття старий зник над і людям стало жити краще. Бо оновилися земля. Ми в світ новий своєю Вітчизну. В єднанні дружньому ведем. Нам сяють зорі Комунізму і світло лєнінських ідей. Будуємо атомоходи, Космічні водим кораблі, Щоб в згоді жили всі народи На нашій зоряній Землі. Щоб дружба всюди панувала і Праця, й Воля між людей. Щоб всюди темінь подолало Нам сяйво лєнінських ідей!

І. ЧЕРНІГІВСЬКИЙ.

ЗАВЖДИ З МОЛОДДЮ

БЕРЛІН палав вже кілька днів. Штурмові групи радянських військ вели бої в тунелях метро та біля імперської канцелярії.

Вертка військова машина з радіоустановкою швидко йшла по завалених вулицях Берліна. За рогом офіцер, який сидів у машині помітив вхід до підвалу. Підхопивши автомат та дріт з мікрофоном, він стрибнув у підвал і пішов до дверей кімнати, вікна якої вели на вулицю. Але раптом офіцер почув кроки і, рвучко озирнувшись, побачив велику групу гітлерівців, що входили в підвал з тунеля.

Вмить, оцінивши момент, офіцер крикнув: «Хенде хох! Вафе нідерлеген!».

Німці, збиті з пантелику, покидали зброю і підняли руки вгору.

Швидко встановивши мікрофон, офіцер почав передавати звернення до німців, які ще чинили опір: «...Складайте зброю! Досить лити кров». Це була остання з сотень таких передач офіцера в цій війні...

Тепер цей колишній офіцер є старшим викладачем факультету

іноземних мов нашого університету. Це — Яків Якович Нейдорф. Він пройшов тяжкий шлях війни, а зараз всі свої знання віддає студентам. Він завжди з ними — на педпрактиці, в колгоспі, в походи, на екскурсії.

Яків Якович, помітивши, що студенти втомлені, розповість їм щось з історії факультету, де він працює ще з дорослого часу, чи про те, як встановлювалась радянська влада на півдні України, чи якийсь бойовий епізод.

Багато з тих, хто навчався у Я. Я. Нейдорфа, викладають тепер у вузах, працюють вчителями та директорами шкіл, або перекладачами.

Невтомно працюючи зі студентами, Яків Якович веде велику громадську та наукову роботу.

Сьогодні він закінчує написання своєї кандидатської дисертації.

І в день, коли наша країна вступає в 50-й рік Радянської влади, хочеться побажати Якову Яковичу Нейдорфу доброго здоров'я і великих успіхів в його благородній професії педагога.

Б. НИЖЕГОРОДОВ.

стала надбанням не лише наших батьків. Вони завоювали нам право слухати цей гордий гімн. Завоювали право і поклялися відповідальність.

Так, спадкоємність — це відповідальність, це моральна свідомість почуття обов'язку і совісті, це самосвідомість.

Спадкоємність — це те, що ти перейняв від батьків. А ти перейняв від них багато. Переконаність. Моральні устої. Принципи. Ідеали. Традиції.

Спадкоємність — це вічна пам'ять про тих, хто був розстріляний в 1825 році на Сенатській площі в Петербурзі. Про тих, над ким назавжди замкнулися холодні води Уралу в роки громадянської війни. Про тих, хто назавжди залишився в братських могилах, в горбочках під березами в роки Великої Вітчизняної. Це пам'ять про тих, хто не повернувся з війни.

Спадкоємність. В цьому слові злилося воедино багато. Спадкоємність стала для нас цілою філософією. Її не дарма почали

називати філософією переконань. І це правильно. Адже кажучи про спадкоємність, ми думаємо багато. За що ми відповідаємо? Для чого і як ми живемо? Що у нас святого? У кого ми вчимося святому?

Спадкоємність не знає меж. Вона носить на собі не лише відбитки національного колориту. Вчення Маркса, Енгельса — це теж приклад спадкоємності. В цьому слові поєднано все краще, що вироблено людством за його довгу історію.

З спадкоємністю ми стикаємося на кожному кроці. І в стінах університету. Продовження славних традицій революційної науки, яке наші викладачі перейняли від Сеченова, Мечникова, Зелінського і передають нам, студентам — це теж приклад спадкоємності. Спадкоємності знань.

Спадкоємність — вона вічна. Вічна, тому що живе в ідеї. Поза ідеєю немає спадкоємності.

Спадкоємність сама не приходить до людини, і пізнається

нею не легко. Вона вимагає активного втручання в життя, в історію. Вона повинна бути усвідомленою. Вона повинна стати для нас мірою буття, мірою нашої совісті, поведінки, вчинків.

Спадкоємність — це наше вчора, сьогодні, завтра. Її початки в далекому минулому, її майбутнє — в нас.

І від того, як ми розуміємо це, залежить багато. Зокрема, чи бути нам великими спадкоємцями великих традицій наших дідів-батьків, чи бути просто споживачами того, що завоювали для нас інші.

С. ХАНЕВИЧ

XXI

КОМСОМОЛЬСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ

ВІДБУЛАСЯ XXI звітно-виборна комсомольська конференція нашого університету.

Зі звітною доповіддю про роботу, пророблену комітетом комсомолу університету за період з жовтня 1965 року по листопад 1966 року виступив секретар комітету ЛКСМУ ОДУ Кім Савицький.

В дебатах по доповіді виступили делегати конференції тт. Лубчинський, Кутусенко, Андор, Ковальчук, Бойченко, Пода, Шлапак, Тарасов, Свірський, Осауленко, Головатий, Харитонова, Смолянінов.

На конференції також виступили професор Д. Г. Елькін, секретар партійного комітету університету Л. Х. Калуст'ян, завідуючий відділом обкому комсомолу Анастолій Низов, секретар Центрального райкому комсомолу Ніна Панасюк.

На конференції було обрано новий склад комітету комсомолу університету, штаб «Комсомольського прожектора».

Про виступи делегатів конференції, її рішення, про новий склад комітету комсомолу ми розповімо читачам «За наукові кадри» в наступному номері нашої газети.

ПОДЯКА СТУДЕНТАМ

ЛИСТ З ІЗМАІЛУ

В ПЕРЕДСВЯТКО ВІД дні з Ізмаїла на ім'я ректора і секретаря парткому університету надійшов лист. Наводимо його повністю:

«Ізмаїльський райком КП України з великим задоволенням інформує вас про трудовитність і свідому дисципліну, виявлені студентами університету під час збирання урожаю винограду і овочевих культур в господарствах району.

Студенти університету під час роботи систематично виконували і перевиконували норми виробітку, активно брали участь в громадському житті села. Разом з комсомольцями і молоддю сіл виступали з концертами перед трудівниками полів.

Районний комітет КП України сердечно дякує студентам за надану допомогу в збиранні урожаю винограду і овочевих культур і від усієї душі бажає їм відмінних успіхів в навчанні.

Секретар Ізмаїльського райкому КП України
С. КАРАЧЕНЦЕВ».

НА КОНКУРС „МОЯ РЕВОЛЮЦІЯ“

РОСІЙСЬКОЮ МОВОЮ

ДЕКІЛЬКА років навчались в нашому університеті Ель Імам Аб-ду Ель-Імам Кабіо (ОАР) і Абдул Керім Абед Мохамед (Іракська республіка). Оволодіваючи спеціальними знаннями, вони старанно вивчали і російську мову.

Закінчивши університет, Абдул Керім Абед Мохамед (справа) поїхав на батьківщину, а його товариш став аспірантом біологічного факультету.

На знімку, присланому на конкурс «Моя революція» П. Дутком, друзі ведуть бесіду російською мовою.

МОЛОДІСТЬ

— під таким заголовком прислав на конкурс свої два етюди студент другого курсу вечірнього навчання хімічного факультету В. ВІЛЕНСЬКИЙ.

КОЛИ ЗРУЙНУЄТЬСЯ ГНІЗДО

ПІСЛЯ Великої Жовтневої соціалістичної революції, ось уже протягом 49 років, Радянський уряд провадить миролюбну політику й послідовно бореться за збереження миру в усьому світі. Цій політиці протидіють весь час імперіалістичні держави на чолі з Сполученими Штатами Америки. Про це свідчать і військові бази США на територіях чужих держав, і численні військові блоки. Держави та їх уряди, що підтримують антинародну і антирадянську політику США, в нашій пресі часто називають сателітами, маріонетками США. Історію цих слів ми й розповімо в цій замітці.

Слова сателіт і маріонетка зайшли в російську та українську мови з французької десь на початку XIX століття. Слово сателіт за своїм походженням є латинським. У стародавній Римській імперії воно вживалося у значенні «озброєний найнятий охоронець, що всюди супроводжував свого пана». Із латинської мови слово сателіт зайшло у французьку, в якій воно набуло таких значень: 1) охоронець, 2) супутник, 3) супутник планети. З такими значеннями це слово зайшло й довго вживалося у російській та українських мовах.

За останні 25 років, зокрема

після Великої Вітчизняної війни, слово сателіт особливо поширилось, набувши деяких нових значень. Так, тепер у нашій пресі слово сателіт зустрічається найчастіше у такому значенні: «формально незалежна держава, що фактично підкорена іншій імперіалістичній державі, охороняє і обстоює її інтереси, виконує її волю, бажання і прагнення».

Слово маріонетка генетично зв'язане з давнім єврейським ім'ям Марія. В середньовічну епоху в Римській імперії під час вистав на різні релігійні теми показувалась дерев'яна фігурка з зображенням Марії, біблійної матері Ісуса Христа. Один з італійських артистів на ім'я Маріоні, яке також походить від імені Марія, вирішив, щоб у театральних виставах не тільки Марія, а всі дійові особи були дерев'яними розмальованими фігурками, куклами. Такі дерев'яні театральні кукли

на честь їх винахідника Маріоні й стали називати маріонетками. Отже, первісне значення слова маріонетка — це «театральна кукла, яка приводилась у дію або спеціальним механізмом, або артистом, схованим від глядачів за ширмою».

Згодом слово маріонетка стало вживатися у переносному значенні, метафорично, називаючи особу або групу осіб, що стали знаряддям в руках владодійчої, впливової особи.

Але особливо часто останнім часом у нашій пресі слово маріонетка вживається в значенні «держава, що є сліпим, слухняним знаряддям у руках якоїсь імперіалістичної країни».

В цьому значенні слово маріонетка зблизилося з поширеним тепер значенням слова сателіт і стало його синонімом.

Так з'явилося нове синонімічне гніздо. Існуватиме воно доки, доки існуватимуть дві докорінно відмінні суспільно-економічні системи — соціалістична й капіталістична. Зруйнується це синонімічне гніздо, коли на всій земній кулі запанують ідеї Великої Жовтня, коли соціалістичні відносини ввійдуть у побут не тільки між усіма рівноправними народами, а й між окремими людьми.

Доцент А. МОСКАЛЕНКО.

ЛУНАЄ МУЗИКА

РОЗПОЧАВ роботу музичальний лекторій Клубу етики і естетики університету. Перший вечір присвячувався 100-річчю Московської консерваторії і 60-річчю від дня народження Д. Д. Шостаковича.

В програмі вечора були твори Моцарта і Бетховена, Глінки і Чайковського, Рахманінова і Скрябіна у виконанні видатних музикантів — випускників і педагогів консерваторії.

Твори Рахманінова і Скрябіна лунали в авторській інтерпретації (архівний запис гри Скрябіна унікальний — він зроблений на початку нашого століття).

В програму вечора були також включені прелюдії Шостаковича, фортеп'янні мініатюри з «Танців куклою». Оркестрові п'єси, концертно для двох фортеп'яно лунали у виконанні автора та його сина Максима.

Вечір вів старший викладач фізичного факультету В. Максименко.

В найближчий час відбудеться ще один концерт, присвячений ювілею Московської консерваторії.